

Dkt. Steven D. Mathewson
Akihubiri Masimulizi ya Agano la Kale,
Kipindi cha 2, Mjadala wa Mahubiri Yanayomlenga Kristo

Huyu ni Dkt. Stephen D. Mathewson katika mfululizo wake kuhusu Kuhubiri Masimulizi ya Agano la Kale. Huu ni kipindi nambari mbili, Mjadala wa Kuhubiri Unaozingatia Kristo. Habari, huyu ni Steve Mathewson tena, na huu ni kipindi chetu cha pili kuhusu Kuhubiri Masimulizi ya Agano la Kale. Katika kipindi hiki, tutazungumzia kuhusu Mjadala wa Kuhubiri Unaozingatia Kristo.

Sasa kwa sasa ninaishi katika eneo la Chicago, Illinois, katika vitongoji vya kaskazini, na watu hapa bado wanamzungumzia Michael Jordan. Kama wewe si shabiki wa michezo, alikuwa mchezaji wa mpira wa kikapu wa NBA, na anaitwa GOAT, GOAT bora zaidi wa wakati wote, GOAT. Kinachovutia ni kwamba mwanzoni mwa taaluma yake ya NBA, wafanyakazi wa ukufunzi wa Chicago Bulls hawakukubaliana jinsi ya kuendesha mashambulizi.

Doug Collins alikuwa kocha mzuri. Alikuwa kocha mkuu wakati huo, na mkakati wake ulikuwa kuweka mpira mikononi mwa Jordan karibu wakati wote. Lakini mmoja wa wasaidizi wake, jamaa anayeitwa Tex Winter, ambaye alikuwa amekuwepo kwa muda mrefu, alibishana kwa kile kilichoitwa shambulio la pembetatu ambalo liliweka mpira kusonga kutoka kwa mchezaji mmoja hadi mwingine, na kutokubaliana kuliongezeka tu.

Hatimaye, Collins, Doug Collins, kocha mkuu, walimfukuza Tex Winter kutoka benchi. Hilo halikumpendeza sana meneja, nao wakamfukuza Collins, na wakambadilisha na kocha msaidizi mwingine, jamaa aliyeitwa Phil Jackson, ambaye alikuwa amefundishwa na Tex Winter, na mengine yote ni historia. Phil Jackson aliwaongoza Bulls na mchezaji wao nyota, Michael Jordan, hadi ubingwa sita wa NBA.

Kwa hivyo hata kama mchezo unaoupenda zaidi ni soka, lazima uvutiwe na kile ambacho Michael Jordan alifanya. Sasa kuna mjadala katika uwanja wa mahubiri unaochochea aina hiyo hiyo ya kutokubaliana kwa nguvu, na ni mjadala kuhusu kama au jinsi ya kumhubiri Kristo katika Agano la Kale. Na hitimisho lako litaunda jinsi unavyosoma na kuhubiri maandishi ya simulizi ya Agano la Kale.

Kwa hivyo nadhani inafaa kufikiria hili kwa makini kabla hatujaendelea. Sehemu nzuri ya kuanzia mjadala huu ni utata uliozuka katika makanisa ya Reformed huko Holland kabla ya Vita vya Pili vya Dunia, na utata ulikuwa kuhusu jinsi ya kuhubiri kile walichokiita maandishi ya kihistoria, yaani, maandishi ya simulizi ya Agano la Kale. Dkt. Sidney Graydonis, ambaye amefundisha kwa miaka mingi katika Seminari ya

Theolojia ya Calvin, alichunguza utata huu katika tasnifu yake ya udaktari ya 1970 inayoitwa Sola Scriptura, Matatizo na Kanuni katika Kuhubiri Maandiko ya Kihistoria.

Kwa njia, hiyo bado iko kwenye uchapishaji. Wipf & Stock bado wanachapisha hiyo. Unaweza kuipata leo.

Nami nasema kwa utani, ni mojawapo ya vitabu vinavyochosha na vya kuvutia sana ambavyo nimewahi kusoma. Ni sehemu tu zinazochosha kwa sababu ni tasnifu ya PhD na kuna majina mengi, majina ya Kiholanzi, na maeneo ambayo huenda hutaelewa. Labda si sehemu ya ulimwengu wetu, lakini hadithi iliyo nyuma yake inavutia.

Kwa hivyo katika siku zilizotangulia Vita vya Pili vya Dunia, katika makanisa ya Dutch Reformed, jambo ambalo linavutia, tunazungumzia makanisa ya Reformed, kuna kundi moja lililochukua mbinu ya mfano. Na katika mbinu ya mfano, walipoangalia simulizi la Agano la Kale, waliwaangalia wahusika katika hadithi kama mifano ya kuiga au ya kuepuka. Unajua, Daudi alifanya kilichokuwa hapa; tunahitaji kuwa kama Daudi.

Au hapa kuna mahali ambapo Daudi alifanya kosa, usiwe kama Daudi. Kwa hivyo huo ni upande mmoja. Upande mwingine ulibishana kwa kile Graydonis alichokiita mbinu ya kihistoria ya ukombozi, au baadhi ya watu leo wangekiita mbinu ya Kikristo, ambayo ilitangaza jinsi hadithi inavyoelekeza mbele kwa mtu na kazi ya Kristo.

Na cha kufurahisha ni kwamba, hii ilikuwa ni kutokubaliana ndani ya nyumba. Tena, unapowafikiria wasomi na wahubiri wa Reformed leo, wengi wangekuwa na mtazamo wa Kikristo sana. Lakini katika makanisa hayo ya Reformed ya Uholanzi huko Uholanzi kabla ya Vita vya Pili vya Dunia, baadhi yalikuwa yakifanya mahubiri ya mfano, baadhi yalikuwa yakifanya mahubiri ya kihistoria ya ukombozi.

Na mjadala huo ulipamba moto katika miaka ya 1930 na 1940. Lakini basi jambo fulani lilitokea, na pengine unaweza kukisia lilikuwa nini. Wajerumani walivamia Uholanzi mnamo Mei 1940, na wakaiteka mnamo 1945.

Kama Graydonis anavyosema, ushawishi wa usumbufu wa uvamizi huu kwenye mfumo wa kawaida wa maisha haukuwa mzuri sana katika kuendeleza utata. Sasa, baada ya vita, ungefikiri, sawa, wangeanza tena utata huo, lakini kulikuwa na mgawanyiko kanisani ambao ulizuia mjadala huo kuibuka tena. Kwa hivyo miaka 25 baadaye, mnamo 1970, Sidney Graydonis anafanya tasnifu yake ya udaktari katika Chuo Kikuu Huria, na anapitia tena utata huo, na kisha anatoa ukosoaji wake na kielelezo cha kuhubiri maandishi ya kihistoria ya Agano la Kale.

Sasa, hapa kuna muhtasari wa msingi wa kila mbinu. Mbinu ya mfano iliwaangalia wahusika katika simulizi kama mifano ya kuiga au kuepuka. Na ilichukua kidokezo chake kutoka kwa vifungu vitatu vya Agano Jipya.

Mojawapo ni 1 Wakorintho 10, ambapo mtume Paulo anataja hukumu ya Mungu kwa watu waasi wakati wa kutangatanga kwao jangwani. Unakumbuka hilo? Na anataja kama mifano. Katika mistari ya 6 na 11, hivi ndivyo karibu tafsiri zote za Kiingereza zinavyotafsiri maneno hayo.

Maonyo haya ni mifano. Sawa? Kisha, kuna Waebrania 11. Waebrania 11 ilitafsiri historia ya ukombozi ya Agano la Kale kwa maana ya mfano.

Kwa hivyo Ibrahimu alikuwa na imani; nasi tunapaswa kuwa na imani pia. Na kisha, hatimaye, wahubiri wa mfano walielekeza kwenye matumizi ya uzoefu wa Eliya katika 1 Wafalme 18. Mwandishi wa Yakobo anakumbuka hili kama msaada.

Unajua, Eliya alikuwa mwanadamu kama sisi, na aliomba mvua, nasi tunapaswa kuomba pia. Kwa hivyo hiyo ndiyo njia ya mfano. Mbinu ya kihistoria ya ukombozi ilibisha kwamba maandishi haya ya kihistoria ya Agano la Kale yana kusudi maalum, na hilo ni ufunuo wa kuja kwa Mungu ulimwenguni katika Kristo.

Kwa hivyo kama wewe ni mhubiri, unataka kuhubiri, unajua, kuhusu tamaa au maombi, unapaswa kuchukua kifungu kinachowasilisha ufunuo wa moja kwa moja wa Mungu kuhusu mambo haya, badala ya kujaribu kuyaelezea kutoka kwa kifungu cha masimulizi. Na wahubiri wa kihistoria wa ukombozi katika mjadala huu wanapinga mbinu ya mfano kama tafsiri isiyo na sehemu, ambayo inasoma Biblia kama mkusanyiko wa wasifu. Kwa hivyo hiyo ni aina ya, ndio, mtazamo wao kuhusu mambo.

Sasa, walibishana kwamba tunahitaji kumlenga Kristo. Walisema hii haimaanishi kuchora mstari wa kichawi au kuruka sarakasi kutoka kwa Kristo hadi msalabani au hadi kwenye Utu. Lakini walibishana kwamba unahitaji kuonyesha njia ya kuhama kutoka Agano la Kale hadi kwa Kristo.

Sasa, wahubiri wa upande huo wa mjadala walifanya nini na 1 Wakorintho 10? Walibishana kwamba maneno yaliyotafsiriwa kama mifano katika 1 Wakorintho 10, maneno ya Kigiriki yalikuwa tupoi, na hayo yangeandikwa typoi, tupoi, na unaweza kusikia neno aina katika hilo. Kwa hivyo walibishana kwamba tupoi na tupikos katika mstari wa 11 hurejelea mifano ya awali ya matukio katika Enzi ya Kimasihi badala ya kile tunachokiita mifano ya ufundishaji. Pia walisema, kwa kuzingatia kwamba Waebrania 11 inajumuisha watu wasio wa kibiblia na wale wa kibiblia, tunapaswa kuchukua mifano ya imani kama vielelezo halisi badala ya, unajua, kwani hii ndiyo njia ambayo tunatafsiri masimulizi ya Agano la Kale kila wakati.

Kwa hivyo, hizo ndizo pande mbili. Sasa, Sidney Graydonis alisema nini? Naam, Graydonis, baada ya kutafakari hoja za pande zote mbili, nadhani alitoa ukosoaji mzuri sana. Kimsingi, alitetea msimamo wa upatanishi.

Alikubaliana na upande wa kihistoria wa ukombozi kwamba masimulizi ya kihistoria katika Agano la Kale hayakusudii kutoa wasifu wa watu, bali yanatangaza matendo ya ukombozi ya Mungu kwa ajili ya mwanadamu, kwa ajili ya wanadamu. Alisema, "Tazama, masimulizi haya yanamshuhudia Kristo, yeye ambaye amekuwa akifanya kazi tangu mwanzo, ndiye Logos. Kwa hivyo, vizuri, anasikika kama yeye ni wa kihistoria wa ukombozi."

Lakini, pia alikubaliana na upande wa mfano kwamba masimulizi haya yana kile tunachoweza kukiita mamlaka ya kawaida na ya kihistoria. Alizungumzia kuhusu msukumo wa kimaadili katika masimulizi haya. Alitaja kwamba katika kikao cha kwanza kwamba baadhi ya vitabu vya masimulizi katika Agano la Kale ni sehemu ya mkusanyiko unaoitwa Manabii wa Zamani, Yoshua, Waamuzi, Samweli, Wafalme.

Wanawasilisha ujumbe wa kinabii kila sehemu kama vile Isaya au Yereemia wangepanya, lakini wanatumia tu masimulizi kama njia yao. Na hivyo, Graydonis anakubali. Alisema, "Unajua, masimulizi haya, ndiyo, ni masimulizi ya kihistoria, lakini hayatupi tu historia ya Israeli, na hayamfanyi Kristo tu, yakimlenga Kristo, bali pia yanawaambia watu wa Mungu jinsi ya kuishi."

Kwa hivyo, alihitimisha, mtu halazimiki kugeukia aina nyingine ya maandishi au kurudia mifano ili kupata onyo, faraja, na maonyo. Yote haya tayari yamo katika maandishi ya kihistoria. Kwa hivyo, alisema kwamba utangazaji wa maandishi haya, mahubiri ya maandishi haya ya masimulizi, lazima yawe muhimu, yakiwasilisha msukumo wa kimaadili wa kifungu ndani ya mwanga wa mfumo wa simulizi unaozingatia Mungu.

Anasema, baada ya yote, masimulizi ya kihistoria katika Agano la Kale yanatangaza matendo ya Mungu kwa watu katika mahitaji yao maalum. Sasa, alichofanya wakati huo, akirudi kwenye mbinu ya kihistoria ya ukombozi, alikosoia upande wa kihistoria wa ukombozi kwa kuweka maandishi ya simulizi ya Agano la Kale katika mfumo unaowazuia kusema wanachokusudia kusema. Lakini pia alikosoia mbinu ya mfano ya kuyasoma kwa njia ya kimaadili.

Unajua, Daudi alifanya hivi, unapaswa kufanya hivi, la sivyo Daudi alikosea hapa, usiwe kama Daudi. Miaka kumi na minane baada ya tasnifu yake, alikamilisha hitimisho lake katika kitabu cha wachungaji na wahubiri wanaotamani kinachoitwa Mhubiri wa Kisasa na Maandishi ya Kale. Na hiki kilikuwa mojawapo ya vitabu vya kwanza vilivyowaambia wahubiri, wahubiri wa kiinjili, jinsi ya kushughulikia masimulizi ya Agano la Kale.

Alikuwa na aina nne tofauti za fasihi ya kibiblia, lakini alikuwa na sura kadhaa kuhusu masimulizi ya Agano la Kale. Na niliona kuwa inasaidia sana, na nilifikiri mbinu yake ya kula vibaya ilikuwa sahihi. Na kisha, akabadilisha mawazo yake.

Katika mgeuko wa kuvutia, Graydonis alibishania mbinu kali zaidi inayomlenga Kristo katika juzuu yake ya 1999 ya Kuhubiri Kristo kutoka Agano la Kale, Njia ya Kitabia ya Kisasa. Kwa njia, hiyo ni juzuu nzuri sana, na niliiona kuwa ya manufaa sana, lakini binafsi nilihuzunika kuona kwamba alirudi nyuma kutoka kwenye hitimisho lake la awali, na sasa anawashauri wahubiri kuhama kutoka kwenye maandishi ya Agano la Kale hadi Kristo aliyefanyika mwili. Na alichukua mtazamo wa Kilutheri zaidi, kama anavyoelezea.

Inavutia ukitaka kusoma kuhusu alichofanya. Inasaidia kuelewa aina ya mandhari. Kwa hivyo, ni nini njia ya kusonga mbele? Naam, nina uhakika, na unaweza kutokubaliana nami, lakini lazima tu uelewe mandhari.

Nina hakika kwamba mtazamo wa awali wa upatanishi wa Graydonis ndio njia ya kusonga mbele kwa ajili ya mahubiri ya uaminifu ya maandishi ya simulizi ya Agano la Kale. Ninachopendekeza, basi, ni mtazamo unaochukua nguvu ya maoni yote mawili makuu kuhusu kuhubiri Agano la Kale. Na, kwa njia, maoni haya si ya mfano sana na ya Kikristo bali ni mtazamo wa kinadharia unaosema, tutasoma maandishi haya ya simulizi ya Agano la Kale ili kupata theolojia.

Andiko hili linatuambia nini kuhusu Mungu? Kwa hivyo, huo ni upande mmoja. Upande mwingine ni mtazamo wa Kristocentric. Tena, angalia kwamba njia mbadala si sawa na zilivyokuwa katika makanisa ya Reformed huko Holland.

Sasa, mahubiri ya mfano kutoka Agano la Kale bado yanapendwa, lakini wataalamu na maprofesa wakuu wa mahubiri hawayachukulii kama mbinu inayofaa. Namaanisha, njia inayofaa pekee. Kwa kweli, utakuwa na watu pande zote mbili wanaosema kwamba kuna nyakati ambapo unaweza kutoa nafasi kwa ajili yake, wakati unaweza kuangalia mifano katika maandishi haya ya masimulizi.

Na nitakuwa na mengi zaidi ya kusema kuhusu hilo baada ya muda mfupi. Kwa njia, hakuna mtu anayechukua Maandiko kwa uzito anayekataa kwamba Agano la Kale linamzungumzia Yesu Kristo. Namaanisha, Yesu alidai hili katika mazungumzo na wafuasi wake alipofufuliwa kutoka kwa wafu.

Unaweza kuona hilo katika Injili ya Luka. Kwa kweli, wacha nikusomee kauli kadhaa kutoka Luka 24. Huenda unazifahamu hizi, lakini ni vizuri kuzikumbuka.

Na unaweza kuyaangalia haya kwa undani zaidi. Kwa hivyo, katika Luka 24, siku ya ufufuo wa Yesu, yuko njiani kuelekea Emau. Na katika Luka 24, mistari 25-27, anajadiliana na watu kadhaa wanaotembea naye barabarani.

Wao ni wanafunzi wake, lakini hawamtambui. Akaanza kuwaeleza. Wanalalamika kwamba huyu Yesu waliyemfuata alisulubiwa.

Na kisha wanaonyesha mkanganyiko fulani kwamba baadhi ya wafuasi walienda kaburini asubuhi ya leo, lakini hakuwepo. Nao wakasema, "Naam, ni kama vile yule mwanamke alivyosema, lakini hawakumwona Yesu. Kwa hivyo, Yesu anaingia katika mazungumzo."

Akawaambia, Ninyi ni wapumbavu kiasi gani na ni wazito kuamini yote waliyosema manabii! Je, haikumpasa Masihi kupata mateso haya na kisha kuingia katika utukufu wake? Na kuanzia na Musa na manabii wote, hiyo ni moja ya njia za kuelezea Agano la Kale, tunachokiita Agano la Kale, Biblia ya Kiebrania, Musa na manabii, torati na manabii. Alisema, kuanzia na Musa na manabii wote, akawaeleza yaliyosemwa katika maandiko yote kumhusu yeye mwenyewe.

Jamani, ningetoa nini kusikia mazungumzo hayo? Kuwa nzi, si nzi ukutani, bali nzi anayezunguka-zunguka mahali fulani anayesikiliza. Baadaye, anawatokea wanafunzi wote, karibu wanafunzi wote.

Na katika Luka 24, kuanzia mstari wa 44, akawaambia, Haya ndiyo niliyowaambia nilipokuwa bado pamoja nanyi. Yote yaliyoandikwa kunihusu katika torati ya Musa, manabii, na Zaburi lazima yatimizwe. Na migawanyiko hiyo mitatu, hiyo ni njia nyingine ya kuelezea Biblia ya Kiebrania.

Sheria ya Musa na manabii, ambayo yangukuwa na manabii wa zamani na wa mwisho. Kwa hivyo, wa kwanza wangukuwa Yoshua, Waamuzi, Samweli, Wafalme, na wa mwisho wangukuwa Isaya, Yereimia, na manabii hao. Na kisha Zaburi, kwa kweli, sehemu ya mwisho ya Biblia ya Kiebrania leo inaitwa maandishi, lakini Zaburi ni sehemu muhimu sana hivi kwamba imefupishwa hivyo.

Kwa hivyo huyu ndiye Yesu anasema, yote yaliyoandikwa kunihusu mimi katika sheria ya Musa, manabii, Zaburi, Agano la Kale, lazima yatimizwe. Kwa njia, sheria kwa Kiebrania ni neno Torati. Kwa kweli ni neno linalomaanisha maagizo.

Manabii wangukuwa Nevi'im. Na kisha maandishi, ambayo hapa yamefupishwa kama Zaburi, lakini maandishi yangukuwa Ketuvim. Ndiyo maana wakati mwingine leo unasikia Wayahudi wakizungumzia Tanakh.

T kwa Torati, N kwa Nevi'im, au maandishi, na K kwa Ketuvim. Samahani, T kwa Torati, N kwa Nevi'im, ambayo ingekuwa manabii, na kisha K, Ketuvim, kwa maandishi, hivyo Tanakh. Kwa hivyo wengine watarejelea Agano la Kale kwa njia hiyo.

Lakini akiendelea mbele, ndipo Yesu alipowafumbua akili zao ili waweze kuelewa maandiko. Akawaambia, “Hili ndilo lililoandikwa: Masihi atateswa na kufufuka kutoka kwa wafu siku ya tatu, na kwamba toba na msamaha wa dhambi zitahubiriwa kwa jina lake kwa mataifa yote, kuanzia Yerusalemu. Kwa hivyo sehemu ya maandiko ya Agano la Kale inamlenga Yesu.

Hakuna shaka kuhusu hilo. Hakuna shaka kwamba masimulizi haya pia yalitolewa kwa ajili ya mafundisho ya kuwafundisha watu wa Mungu jinsi ya kuishi. Hakuna shaka kwamba katika baadhi ya matukio katika Agano Jipya, Agano Jipya huyaangalia kama mifano.

Kwa hivyo tunawezaje kuyaweka haya yote pamoja? Nitachukua mitazamo tofauti kuhusu mahubiri yanayozingatia Kristo, na nitaweka katika ndoo tatu kubwa, sawa? Na najua, labda unaweza kuyaweka katika 15, lakini nadhani kuna mitazamo mitatu mikuu, na mingine ndani ya ndoo fulani au mtazamo. Huenda ikawa na tofauti fulani, lakini kwangu mimi, hii ni njia muhimu ya kufikiria kuhusu hilo. Mtazamo wa kwanza ungekuwa kile ninachokiita mtazamo wa theocentric.

Huu ni mtazamo unaomlenga Mungu, na unasema kwamba tunapohubiri simulizi la Agano la Kale, tunaangalia kile ambacho maandishi yanatufundisha kumhusu Mungu. Kwa njia, wahubiri wanaofuata mbinu ya kitheokrasi wanasimama katika utamaduni wa John Calvin, ambaye alisisitiza kuhubiri maandishi fulani kwa lengo la kufichua nia ya mwandishi. Nilijifunza hilo kutoka kwa Sidney Gray Donnison katika kitabu chake kuhusu kumhubiri Kristo kutoka Agano la Kale.

Anarudi nyuma, na anaangalia historia ya tafsiri ya Agano la Kale, na anabainisha kwamba hivyo ndivyo John Calvin alivyofanya. Kwa hivyo, kwa Calvin, tofauti na Luther, Calvin alihisi kwamba mahubiri ya theologia yanazingatia Kristo bila kuficha. Namaanisha, kwa maneno mengine, inatosha kuhubiri kile ambacho maandishi yanasema kuhusu Mungu, na Calvin alikuwa mkosoaji mkubwa wa ufafanuzi wa Luther unaozingatia Kristo.

Nadhani leo, wawakilishi kadhaa bora wa mtazamo wa theokrasi ni wahubiri na wasomi kadhaa, Dkt. Ken Langley na Abraham Kuruvilla. Kuna kitabu cha hivi karibuni.

Naam, ni—ni ya hivi karibuni kiasi gani hapa? Ni mwaka wa 2018, kwa hivyo bado si wa zamani sana. Ni kitabu kinachoitwa *Homiletics and Hermeneutics, Four Views on Preaching Today*. Kwa hivyo utakuwa na mtazamo wa kihistoria wa ukombozi ulioandikwa na Brian Chappell.

Tutazungumzia kuhusu mtazamo huo baada ya dakika moja. Kisha utakuwa na mtazamo wa Kikristo wa Abraham Kuruvilla na mtazamo wa theokrasi wa Ken Langley. Nami nitakujulisha siri kidogo.

Wana mtazamo huo huo. Nitazungumzia hilo baada ya muda mfupi. Mtazamo wa Abraham Kuruvilla wa Kikristo ni mtazamo wa kitheokrasi tu.

Anatumia njia ya busara sana ya kuelezea, unajua, Christiconic, kwa sababu anasema unapohubiri, theolojia ya maandishi unayohubiri kuhusu Mungu, ambayo yatakuumba katika sura ya Kristo. Na neno la Kigiriki, unajua, ikoni, hivyo Christiconic. Ni mkono mwepesi.

Kwa kweli ni mtazamo usiozingatia Kristo kuhusu kuhubiri. Lakini anamtaja Kristo katika cheo. Vyovyote vile, hao wawili kimsingi wanasema kitu kimoja, ingawa wangukuwa na tofauti kidogo.

Kwa mfano, Langley anasema kwamba masimulizi ya Agano la Kale yanahusiana na jinsi Mungu alivyotenda katika, kupitia, na licha ya matendo ya wahusika wa binadamu. Anasema ajenda ni ya kitheolojia. Kuzingatia matendo ya wanadamu, basi, mara nyingi ni kukosa hoja.

Alisema, hata hivyo, kutambua kwamba Mungu ni muhimu katika hadithi hizi haimaanishi kwamba hazina mfano wa mafundisho ya maadili. Nami ningekubaliana naye. Yuko sahihi katika hilo.

Kwa hivyo Langley anaona hili kama tatizo la mtazamo wa Kristo. Anasema kwamba katika juhudi zake za kuwa mwangalifu wasiichukulie Biblia kama orodha ya mambo ya kufanya au mwongozo wa kujiboresha, alisema, unajua, wanaogopa sana kufanya hivyo kiasi kwamba mara nyingi watakandamiza maagizo ya Maandiko. Maandiko yanatutaka tufanye hivyo.

Na ningesema kwamba manabii wa zamani wanatuambia jinsi ya kuishi. Ningesema kwamba masimulizi katika Mwanzo yanatuambia jinsi ya kuishi. Msomi mzuri, marehemu Gordon Wenham, alifariki hivi karibuni.

Aliandika kitabu kinachoitwa Hadithi kama Torati. Na anasema kwamba masimulizi ya Agano la Kale kwa hivyo ni Torati. Na kumbuka kwamba neno hilo la Kiebrania, mara nyingi tunalitafsiri kama sheria, lakini kwa kweli linamaanisha maagizo.

Kwa hivyo, masimulizi haya ni ya kufundisha. Na hivyo ukosoaji wa upande wa theologia unasema, ndio, lakini ndugu na dada zetu wanaomzingatia Kristo, wanapohubiri na kufundisha hili, hupunguza masharti. Lakini neema ya Mungu haizuii kuhimiza, sivyo? Unajua, unaweza kupitia Maandiko na kupata kila aina ya maeneo ambapo kile ambacho Mungu ametufanyia, na hata kile ambacho ametufanyia katika Kristo, husababisha kuhimiza.

Kwa hivyo hivi ndivyo unavyopaswa kuishi. Abe Caravella ana mtazamo kama huo. Anataka wahubiri waeleze maelezo ya maandishi mahususi wanayohubiri ili waweze kufichua theolojia yake.

Kinachothibitisha kuhusu Mungu, na mabadiliko ya maisha ambayo yanaita. Kwa hivyo tena, kwa busara anaita mbinu yake ya Kikristo, kwa kuwa inaona kila sehemu ya Maandiko, kama anavyoielezea, ikionyesha sehemu ya sanamu, ikoni, ya Kristo. Kwa maneno mengine, anasema kwamba kuhubiri ni Utatu.

Maandishi hayo yameongozwa na Roho. Yanamwonyesha Yesu, Mwana, ambaye tunapaswa kufanana naye. Na tunapofanana hivyo, mapenzi ya Baba yanatimizwa.

Kwa hivyo wasiwasi wa Caravella kuhusu mbinu ya Christocentric ni kwamba ina hatari ya kupuuza msisitizo maalum wa maandishi ya Agano la Kale. Nami nakubaliana naye kuhusu hilo. Ambapo nisingekubaliana, na tutazungumzia hili zaidi kidogo, ni kwamba haoni theolojia ya kibiblia ; haoni nafasi ya theolojia ya kibiblia, yaani, kufuatilia mada za kibiblia, aina ya kuoanisha mambo katika hadithi ya jumla ya Biblia.

Haamini kwamba mahubiri ni mahali pa kufanya hivyo. Tutazungumzia hilo zaidi kidogo. Alisema, hapana, kuhubiri ni tukio ambapo ujumbe maalum wa maandishi fulani, hitaji lake la kimungu, unafichuliwa, unaletwa katika maisha ya watoto wa Mungu ili kuwabadilisha kwa ajili ya utukufu wa Mungu.

Kwa hivyo huo ndio upande wa theokrasi. Sasa, katika mtazamo wa Christocentric, au mbinu ya kihistoria ya ukombozi ya kuhubiri, lengo ni kwa Yesu, yule ambaye sehemu zote za Maandiko zinamlenga. Sasa, tena, kuna wigo mpana wa mbinu za kuhubiri zinazomlenga Kristo.

Na ukisikia mtu akitumia lebo hizi, kwa njia, muulize zinamaanisha nini, kwa sababu baadhi ya watu wanamaanisha mambo tofauti. Hilo ndilo tatizo la lebo, sivyo? Lakini Sidney Graydonis anawakilisha mbinu hii yenye vikwazo zaidi inayomlenga Kristo. Anaweka mbinu yake mahali fulani kati ya mbinu ya theocentric ya Calvin na mbinu ya Christological ya Luther, ingawa mwisho wa siku, yuko karibu zaidi na Luther.

Anajenga mbinu yake juu ya muktadha ambao Agano la Kale hupata tafsiri yake, na anasema muktadha huo ni Agano Jipya. Kwa hivyo, anasema, suala linalowakabili wahubiri ni jinsi ya kumhubiri Kristo aliyefanyika mwili kutoka kwa kitabu kilichotangulia kuzaliwa kwake mwili kwa karne nyingi. Hii ina maana ya kuhama kutoka kwa maandishi ya Agano la Kale ambayo mtu anahubiri ili kumhubiri Kristo.

Sasa, anasema hatua hii haipaswi kuwa ya kiholela, ingawa. Lazima tutafute kidokezo, kipengele katika maandishi ya Agano la Kale kinachostahili kuiunganisha na tukio fulani la Agano Jipya au kifungu kimoja au zaidi cha Agano Jipya. Na katika

Kitabu chake kuhusu mahubiri yanayozingatia Kristo kutoka Agano la Kale, anabainisha njia saba ambazo unaweza kufanya hatua hii.

Na sitazielezea kwa undani, lakini ili tu ujue, anazungumzia maendeleo ya kihistoria ya ukombozi. Hilo ndilo jambo la kwanza. Anazungumzia, pili, kuhusu utimilifu wa ahadi.

Tatu, kuhusu aina. Tatu, mlinganisho. Tano, mandhari ya muda mrefu.

Sita, tofauti. Na kisha saba, marejeleo ya Agano Jipya. Na kwa njia, ingawa sikubaliani na mbinu yake kwa ujumla, nadhani baadhi ya hayo ni mambo ambayo tunaweza kufanya.

Ninaelekeza mkono wangu pale ninapoenda. Lakini hata hivyo, hizo ndizo njia zake saba. Sasa, anasisitiza kwamba kuhamia kwa Kristo kutoka kwa maandishi ya Agano la Kale lazima kulingane na ujumbe uliokusudiwa na mwandishi.

Kwa hivyo hapingi nia ya mwandishi. Na anasema kwamba jinsi tunavyogundua ujumbe ni kupitia uchambuzi mkali wa fasihi, kisarufi, na kihistoria. Yeye ni mfafanuzi bora.

Nami nimetumia baadhi yake, kama vile alivyomhubiri Kristo kutoka Mwanzo. Ana Mhubiri Kristo kutoka Mhubiri, na Danieli akimhubiri Kristo. Nami nimetumia baadhi yake kwa faida.

Kwa kweli, katika kitabu chake cha Kuhubiri Kristo kutoka Mwanzo, hata alinukuu baadhi ya kazi zangu kuhusu Mwanzo 38. Na yeye ni mfafanuzi mzuri tu. Lakini mwisho wa siku, ninaogopa kwamba mbinu hiyo ina vikwazo vingi na pia, ndio, inashindwa kushughulikia sharti, ambalo naamini lipo katika maandishi mengi ya simulizi.

Hata hivyo, yuko mwangalifu kusema, tazama, hakuna kinachowezekana. Anasema kumekuwa na njia nyingi mbaya za kuhama kutoka Agano la Kale hadi Kristo. Kwa kweli, alimkosoa Charles Haddon Spurgeon, mhubiri mkuu, kwa kutumia maandishi ya Agano la Kale kama msingi wa kumhubiri Kristo.

Na kwa maneno yake, alisema, akipitia, nukuu, bila kunukuu, dimbwi la kuandika kwa herufi na kuashiria, mwisho wa nukuu, ili kumfikia Kristo badala ya kupitia mchakato makini wa kutafsiri. Kwa hivyo nadhani Sidney Graydonis ni mmoja wa mifano bora zaidi kuhusu, unajua, wale wanaotumia mbinu hii maalum. Sasa, ufinyu wa mbinu yake unajitokeza katika matumizi ya maandishi ya Agano la Kale kwa waumini wa Agano Jipya.

Kwa mfano, anawaonya wahubiri wasimtoe Daudi katika 1 Samweli 17 kama kielelezo cha ujasiri. Badala yake, alisema, kiini cha simulizi la Daudi-Goliathi ni kwamba Bwana mwenyewe anamshinda adui wa watu wake. Na kisha anasema mada hii inaweka kifungu kwenye njia kuu ya historia ya ufalme wa Mungu, ambayo inaongoza moja kwa moja kwenye ushindi wa Yesu dhidi ya Shetani.

Kwa hivyo matumizi ya leo ni kwa watu wa Mungu kujihusisha katika vita dhidi ya yule mwovu, ikiwa ustawi umewapofusha wasiuone, na kumtegemea Mungu anayewapigania ikiwa wamekuwa wakitegemea nguvu zao wenyewe. Kwa hivyo ndivyo Graydonis anavyoshughulikia mambo haya. Na kila wakati anatazamia kutazama mbele jinsi hii inavyoonyesha mbele kile Yesu alichofanya katika maisha yake hapa duniani.

Kwa njia, Brian Chappell anawakilisha mbinu isiyo na vikwazo vingi inayomlenga Kristo, ingawa ameandika kitabu cha kiada kuhusu mahubiri yanayomlenga Kristo. Hakosi kuhubiri maagizo ya Maandiko, maagizo yake pamoja na dalili zake, mradi tu tunaweka msingi wa amri, yaani amri, katika dalili, kwamba ndivyo Mungu alivyotufanyia hasa kupitia Kristo. Wasiwasi wake ni kwamba tuhubiri mambo ya imani bila kuyaweka msingi katika yale ambayo Mungu ametufanyia katika Kristo.

Na kwa hivyo katika hatua hiyo tunajifanya tu kuwa na maadili, tunahubiri, tuwe mahubiri, tuwe wema, tuwe waaminifu, tuwe watiifu, lakini hatuyaelekezi katika hadithi kubwa ya Maandiko. Kwa hivyo Chappell anatuambia tunapaswa kusoma masimulizi haya kwa miwani ya injili. Anasema haya si miwani ya X-ray inayofanya taswira au marejeleo ya Yesu yatokee kwa njia ya ajabu nyuma ya kichaka fulani katika kila simulizi la Biblia.

Badala yake, zinaonyesha vipengele vya asili ya Mungu vinavyotoa ukombozi, pamoja na vipengele vya asili ya mwanadamu vinavyohitaji ukombozi. Kisha kuna Tim Keller. Ninampenda marehemu Tim Keller.

Nimejifunza mengi kutoka kwake, si tu kuhusu kuhubiri, bali pia kuhusu huduma. Anaonekana kuwa kati ya Graydonus na Chappell. Na nimesikiliza mahubiri mengi ya Keller, si tu kuhusu masimulizi, bali pia vifungu vingine katika Agano la Kale, na yuko tayari sana kuhubiri wito wa Biblia kwa maisha matakatifu.

Hata hivyo, pamoja na kufanya hivyo, pia anataka kuzingatia kile ambacho Mungu ametufanyia katika Kristo, na ana hamu ya kuonyesha jinsi Yesu alivyo utimilifu wa mada kuu, takwimu, na taswira katika Biblia. Kwamba Yesu ndiye Daudi bora, Esta bora, mfalme wa kweli, mwamuzi mwenye haki. Na kwa hivyo kwake, ufunguo wa kumhubiri Kristo ni kujua jinsi maandishi yako maalum yanavyolingana na muktadha mzima wa Biblia na kushiriki kama sura katika simulizi kuu.

Kwa hivyo hiyo ni aina ya tofauti kati ya theocentric na Christocentric. Kwa hivyo mtazamo wa tatu ni upi? Nilitaja nadhani kuna mitazamo mitatu mikubwa. Na mtazamo wa tatu, na huu ndio mtazamo ambao ningeshikilia, kwa kweli ni mtazamo wa upatanishi unaowaunganisha hawa wote wawili.

Huu ndio mtazamo ambao Sidney Graydonus aliutetea katika tasnifu yake ya udaktari ya mwaka 1970. Ndiyo, natambua hatari ya kuchukua mtazamo wa upatanishi. Kumbuka, niliishi Montana kwa karibu nusu ya maisha yangu, na nilitumia kiangazi kimoja nikifanya kazi kwenye shamba la ng'ombe.

Kwa hivyo napenda baadhi ya misemo ya Zamani za Magharibi, na mara nyingi huwa wazi, na hawakosi maneno. Huu hapa mmoja wao. Mojawapo ya misemo ni, Ndiyo, hapana.

Acha nianze hilo tena. Mojawapo ni, Na hilo linazungumzia hatari ya mtazamo wa upatanishi. Wazo ni kwamba, vema, unahitaji kufanya uamuzi wako.

Huwezi kuwa nayo kwa njia zote mbili. Hata hivyo, naamini lazima tuwe nayo kwa njia zote mbili, kwa sababu nadhani Maandiko yanatufundisha kufanya yote mawili. Ninaamini lazima tusome Agano la Kale katika mazingira yake ya kitamaduni ya kifasihi, kisarufi, na kihistoria ili kubaini ujumbe wake na msisitizo wake wa kimaadili.

Tunapaswa kufanya hivyo. Lakini wakati huo huo, naamini lazima tupate theolojia ya maandishi haya katika hadithi kubwa ya Biblia, hadithi kubwa ya Maandiko. Hiyo ndiyo hoja ya theolojia ya kibiblia.

Sasa, tena, lebo zimejaa ugumu. Wengine huita hii mtazamo wa Kikristo, wakikubali kwamba Kristo ndiye telos, hilo ni neno la Kigiriki, telos au lengo la Agano la Kale. Ninapenda jinsi John Walton anavyosema.

Anasema, na nadhani nukuu hiyo inakamilisha mzigo wangu, wasiwasi wangu ninapohubiri masimulizi haya. Christopher Wright, ambaye ni msomi mzuri wa Agano la Kale wa Uingereza na ameandika vitabu vizuri kuhusu mahubiri, hata mahubiri kutoka Agano la Kale, anatoa hoja kama hiyo anaposema, Yote yanamlenga Kristo, lakini si yote kuhusu Kristo. Nami naona tofauti hiyo inasaidia sana.

Agano la Kale lote linamlenga Kristo. Tunajua hilo kutoka Luka 24. Yesu mwenyewe alisema hivyo.

Lakini hiyo haimaanishi kwamba kila neno, kila sentensi, kila undani katika simulizi unamhusu Kristo haswa. Kwa hivyo nitawasilisha mchakato wa kuungana na hadithi ya Biblia na shujaa wake, Yesu Kristo. Tutazungumzia hili baadaye kidogo hapa katika kipindi kijacho.

Lakini kwa sasa, wacha nimalizie hivi. Hapa kuna ombi langu kwa wale ambao wangejitambulisha kama, mimi ni mtu wa kidini, au ninamzingatia Kristo pekee. Kwa hivyo hapa kuna tahadhari.

Tahadhari kwa wahubiri wa kidini ni hii. Ningekukumbusha kwamba matakwa ya kimungu ya maandishi ya simulizi ya Agano la Kale lazima yategemee kile ambacho Mungu amekufanyia katika Kristo. Kwa hivyo ninachosema ni kwamba masimulizi ya kihistoria kuhusu Debora au Ibrahimu au Ruthu au Daudi hayawezi kueleweka na kutumika mbali na uhusiano wao na hadithi ya Biblia.

Na shujaa wa simulizi hilo ni Yesu Masihi. Hapa ndipo ninapotofautiana na rafiki yangu Abe Curavella. Tumekuwa pamoja katika angalau kipindi kimoja cha ETS, Jumuiya ya Theolojia ya Kiinjili, ambapo sote tuliwasilisha, Ungehubirije 1 Samweli 17? Na ninamheshimu sana.

Na tumejadili suala lingine pia. Na hata ameweka hilo kwenye tovuti yake. Kwa hivyo ninamheshimu sana Dkt. Curavella.

Lakini anaona mahubiri hayo si kama mahali pa kuonyesha theolojia ya kibiblia, bali ni mahali ambapo ujumbe wa maandishi mahususi unafichuliwa na kuonyeshwa katika maisha ya watoto wa Mungu. Lakini nasema hivi. Tunawezaje kuleta maandishi ya Agano la Kale ili yajumuishe maisha ya waumini wa agano jipya bila kuzingatia jinsi ujumbe huo wa kitheolojia katika Agano la Kale unavyoundwa na jinsi unavyopata utimilifu wake katika Kristo? Sasa, ninathamini wasiwasi wa Dkt. Curavella kuhusu jinsi mtazamo unaozingatia Kristo unavyoweza kuficha msisitizo maalum wa maandishi ya Agano la Kale.

Lakini ikiwa msukumo huu maalum utamezwa, kwa maneno yake, na miamala ya theolojia ya kibiblia, ndivyo anavyosema, nadhani kosa liko kwa mhubiri, sio mbinu yenyewe. Nadhani tunahitaji kuwasaidia watu kuona jinsi masimulizi haya ya kibinafsi yanavyoingia katika hadithi pana. Haimaanishi tunachukua dakika kumi kutoka kwa mahubiri yetu kufanya hivyo.

Labda ni dakika chache tu. Lakini nadhani tunapaswa kufanya hivyo. Kwa hivyo hiyo ndiyo tahadhari yangu kwa kundi la wahubiri wa kidini.

Hapa kuna tahadhari yangu kwa wahubiri wa Kikristo. Kwa kweli, hii ni onyo la Tim Keller. Yeye ni mhubiri anayezingatia Kristo.

Lakini anasema kwamba inawezekana kumfikia Kristo haraka sana katika kuhubiri andiko kiasi kwamba tunashindwa kuwa makini na mambo maalum ya ujumbe huo wa maandishi. Jambo lingine, tunaruka juu ya uhalisia wa kihistoria ili kumfikia Yesu kana kwamba maandiko ya Agano la Kale hayakuwa na umuhimu mkubwa kwa wasomaji wake wa awali. Na hilo kwa kweli ni sawa na kulainisha andiko ili kila

mahubiri yasikike sawa, na yanapuuza mada muhimu, iwe ni heshima ya kazi, thamani ya maisha ya mwanadamu, jinsi watu wa Mungu wanavyopaswa kushughulikia mateso, au jinsi viongozi wanavyopaswa kutumia mamlaka.

Hilo ni jambo kubwa katika Samweli na hata katika Wafalme. Kwa hivyo hiyo ni moja ya hatari. Hatari nyingine ni kumpata Kristo kwa undani mahali ambapo hayupo.

Kevin Van Hooser, rafiki yangu, anatoa mtazamo huu kuhusu jinsi Yesu alivyowaelezea wanafunzi wake njiani kuelekea Emau kile kilichosemwa katika maandiko yote kumhusu. Dkt. Van Hooser alisema, Ninaamini huu haukuwa usomaji mzito wa kiistiari uliotumia miunganisho ya kubuni kati ya maelezo ya dharura katika maisha ya Kristo, bali tafsiri iliyotambua mstari wa mwisho. Mstari wa mwisho.

Ninapenda hilo. Kwa maneno mengine, msisitizo mkuu wa historia ya ukombozi wa kimungu uko katika jinsi manabii, makuhani, na wafalme wanavyotarajia vipengele vya kazi ya Kristo mwenyewe. Nadhani hilo linasaidia sana.

Lucas O'Neill, mhubiri mzuri, anazitaja hatari hizi kama hatari pacha za kukosa kusoma andiko. Yaani, tunashindwa kuheshimu maelezo tunayohubiri. Pili, kutumia vibaya andiko.

Yaani, kushughulikia vibaya maelezo ili kumfikia Kristo. Kwa hivyo, wahubiri wanaozingatia Kristo wanahitaji kukumbuka kwamba mahubiri yanayozingatia Kristo hayapaswi kutuzuia kuwaita watu wa Mungu kuamini na kuishi kwa njia fulani. Sikubaliani kabisa na aina ya mbinu inayozingatia Kristo inayosema, na hii ni nukuu ambayo imenukuliwa vyema na Sidney Gray Donnison katika kitabu chake.

Imetoka kwa mwandishi mwingine. Lakini nukuu ni, Hatuwakabili wanadamu na Kristo kwa kuhubiri mawazo ya kitheolojia, wala kwa mawaidha ya kimaadili, bali kwa kufanya mazoezi ya matukio ya kuokoa yaliyoshuhudiwa katika Maandiko. Na samahani, lakini sikubaliani na hilo.

Tunawakabili watu na Kristo kwa kuhubiri mawazo ya kitheolojia, mawaidha ya kimaadili, na kuwaweka msingi wale walio katika matukio ya kuokoa yanayoshuhudiwa katika Maandiko. Nadhani mbinu hiyo inapunguza uzito sana. Kwa hivyo, unapofikiria kuhubiri masimulizi haya ya Agano la Kale, sidhani kama tunapaswa kupinga mbinu ya theokrasi dhidi ya mbinu ya Christokrasi.

Nadhani wa kwanza, theocentric, anapaswa kuongoza kwa wa pili, Christocentric. Na nadhani wa mwisho, Christocentric, anapaswa kujenga juu ya wa kwanza, theocentric. Acha nimalizie na hili.

Miaka michache iliyopita, DA Carson, Dkt. Don Carson, msomi mzuri wa Agano Jipya, alikuwa akihojiwa na RC Sproul kuhusu jinsi waandishi wa Agano Jipya walivyofanya

kazi na kategoria za theolojia ya kibiblia. Na nilifikiri ilikuwa ya kuvutia kwa sababu alisema kwamba baadhi ya wahubiri, wanapoanza, watahubiri maandishi ya simulizi ya Agano la Kale. Watayasoma na kusema, "Naam, Daudi alifanya hivi, kwa hivyo unapaswa kufanya hivi."

Daudi hakufanya hivi, kwa hivyo msiwe wabaya, msifanye vile. Na anasema, kisha wanajifunza njia hizi zote za kitheolojia, njia za kitheolojia za kibiblia, na kategoria, na wanaanza kuzifuata. Labda ni nasaba ya Daudi.

Bila shaka, Dkt. Carson angesema ni nasaba ya Daudi. Lakini alisema wanaanza kufuatilia njia hizi na mada hizi kutoka Agano la Kale hadi Jipya. Anasema, na kisha wanasahau kuhusu kategoria za maadili.

Alisema wanasahau kwamba mwandishi wa Yakobo angeweza kusema, Eliya alikuwa mtu kama sisi, na aliomba, nasi pia tunapaswa kuomba. Na nilifikiri hilo lilikuwa la kuvutia kwa sababu DA Carson kwa kawaida huchukuliwa kama mhubiri anayezingatia Kristo, na anajitahidi sana kuhakikisha kwamba tunahubiri injili. Lakini hata yeye anasema, tazama, angalia jinsi waandishi wa Agano Jipya walivyohubiri.

Hatuhitaji kupunguza mahubiri yetu kwa kufanya jambo moja. Kuna mambo kadhaa tunayofanya tunapohubiri haya. Kwa hivyo hiyo ndiyo njia yangu ya upatanishi.

Sawa, tuko tayari sasa kuanza kazi. Katika kipindi chetu kijacho, tutazungumzia jinsi ya kusoma na jinsi ya kujifunza maandishi ya masimulizi ya Agano la Kale.

Huyu ni Dkt. Stephen D. Mathewson katika mfululizo wake kuhusu kuhubiri masimulizi ya Agano la Kale. Hiki ni kipindi nambari mbili, mjadala wa mahubiri unaozingatia Kristo.